

Mai més!

Butlletí d'informació i comunicació de l'Amical de Mauthausen

i altres camps i de totes les víctimes del nazisme d'Espanya

Sumari

- 1 · També ens indignem!
- 2 · Senyals d'alerta.
 - "Diccionario biográfico español".
- 3 · Llegit a Internet.
 - INFORMACIONS:
 - Trobada de "Biberons" a Vilassar.
 - Presentació llibre.
 - Premi Delegació d'Andalusia.
- 4 · Résistantes et deportées a França.
 - Estudiants per la Memòria de la deportació.
 - Projecte formació cultura de la pau.
 - Viatge a Mauthausen 2011
- 5 · Gert Hoffmann: Brigadista.
 - ACTIVITATS:
 - Aragó i Andalusia
- 6 · Activitats Catalunya
 - HOMENATGES: Gijón, Madrid, Almeria, Vinaròs, Camargo, Toledo.
- 7 · Homenatges: Leganés.
 - RECORDEM A...
 - Loteria de Nadal.
 - Agraïments.
 - Fe d'errades.
 - Mots encreuats.
- 8 · Buchenwald.
 - Viatge a Buchenwald 2011.

© Amical de Mauthausen i altres camps de concentració nazis.

Sils, 1 baixos – 08002 Barcelona

Tel. 93 302 75 94

e-mail: A_MAUTHAUSEN@terra.es

REDACCIÓ: Rosa Torán

Josep San Martín

MAQUETACIÓ: Josep San Martín

Dipòsit legal: B-14.608-2001

S'autoritza la reproducció de fragments citant-ne la procedència.

TAMBÉ ENS INDIGNEM!

El Tribunal Suprem ha absolt els quatre responsables de la desapareguda llibreria Kalki de Barcelona i de l'editorial i distribuïdora de Molins de Rei, als que l'Audiència Provincial de Barcelona, l'octubre de 2009, havia condemnat a tres anys i sis mesos de presó pels delictes de xenofòbia, incitació a l'odi racial i associació il·lícita.

Juntament amb SOS Racisme i les comunitats jueves, l'Amical des de l'any 2003, a més de la condemna moral pertinent, havia batallat jurídicament per aconseguir que els delictes comesos fossin castigats penalment. Les publicacions que

zativa de "La Orden" per dur a terme els seus propòsits discriminatoris. La nostra indignació corre paral·lela a la nostra vergonya en comprovar els paràmetres ideològics i culturals de les altes instàncies judicials de l'Estat, que no han dubtat en qualificar d'innocents a persones distingides per la seva

D'esquerra a dreta: Rosa Toran, Alba Cuevas (SOS Racisme), Santiago Vidal (jutge), Òscar Vicario (advocat).

venien i distribuïen justificaven i exaltaven el règim nazi, tot al·ludint a la superioritat de la "raça ària", ridiculitzaven i banalitzaven l'Holocaust, i incitaven a la discriminació i a l'exclusió de diversos grups racials i socials, sense oblidar la seva pertinença a "La Orden", associació inspirada en els rituals i cerimònies de les SS.

El recurs dels condemnats davant el Tribunal Suprem ha reeixit de forma favorable per a ells, amb els arguments dels magistrats -amb l'excepció d'un vot particular en contra- de no existir incitació a l'execució de les seves idees, de la llibertat d'expressió i de la no suficient estructura organit-

des per la seva trajectòria neonazi, pel seu ideari, vulnerador dels Drets Humans i generador de violència moral i física contra els grups més febles de la societat, i pel seu menyspreu vers les víctimes del nacionalsocialisme.

Juntament amb SOS Racisme, el 6 de juliol, al Col·legi d'Advocats de Barcelona, hem organitzat un acte, que ha comptat amb la participació del jutge Santiago Vidal i el nostre advocat Òscar Vicario, en el qual s'ha posat de manifest el pas enrere que significa aquesta sentència en una etapa de creixement del discurs de l'odi i de l'extrema dreta arreu d'Europa i al nostre país. No deixarem de lluitar, amb tots els mitjans possibles, legals i associatius, per rectificar aquesta sentència. La dignitat de les víctimes, l'educació dels joves i els valors democràtics ens ho exigeixen.

D'acord amb aquest compromís, les associacions SOS Racisme Catalunya i Amical de Mauthausen i altres camps, part de l'acusació en el cas contra la Llibreria Kalki, han anunciat la seva decisió de recórrer la sentència del Tribunal Supremo, que va absoldre de tots els càrrecs els quatre acusats, i portaran la Llibreria Kalki al Tribunal Constitucional.

SENYALS D'ALERTA

Els sensors d'alerta estan emetent cada cop més senyals de preocupació. Hi ha molts detectors que havien romàs mig adormits (o potser era la societat la qui dormia) i ara ens donen senyals alarmants: el feixisme cada vegada es manifesta més descaradament i aconsegueix arrelar en determinades capes de la societat.

Hi ha fets que ens avisaven que, al nostre país, el racisme i la xenofòbia anaven "in crescendo". L'informe RAXEN-48: sobre racisme i xenofòbia a Espanya de l'any 2010, ens aporta aquestes dades que són preocupants i concloents:

—A Espanya es produeixen unes 4.000 agressions cada any per motius racistes o xenòfobs.

—Hi ha grups racistes i xenòfobs a totes les Comunitats Autònomes.

—Hi ha comptabilitzades més de 200 webs xenòfobes.

—S'organitzen desenes de concerts de música neofeixista.

—Hi ha més de 10.000 ultres i neonazis.

—Més de 80 persones han mort des de 1992, víctimes de l'odi.

(Veure a: www.movimientocontralaintolerancia.com).

Feia també ja temps que veníem observant l'ascens dels grups xenòfobs que es presentaven a les eleccions. Les darreres eleccions al Parlament de Catalunya van suposar un toc d'alerta quan la PxC (Plataforma per Catalunya) va estar a punt d'entrar al Parlament.

Però ha estat en aquestes darreres eleccions municipals quan hem vist un PP defensant idees i programes excloents que l'han catapultat a l'alcaldia de la ciutat de Badalona, la 3ª ciutat més gran de Catalunya, i ha augmentat significativament la seva representació en molts ajuntaments. I hem vist, també, com ha augmentat ostensiblement la presència als ajuntaments de Catalunya de la PxC, que defensa desacomplexadament posicions racistes, amb candidats a les seves llistes de procedència de l'extrema dreta més reaccionària i implicats en diferents afers judicials d'agressions feixistes.

El que és més preocupant és l'anàlisi d'aquestes dades i dels fets posteriors que s'han produït:

És evident que aquestes formacions han tingut un important augment de vots en el que abans anomenàvem cinturó roig de

Barcelona, en zones on l'esquerra havia estat majoritària; i es fa evident que dels 200.000 vots perduts pels socialistes n'hi ha un grapat que han anat a parar a ideologies xenòfobes i racistes.

La por al desconegut, la crisi que provoca la incertesa pel futur, segurament hi tenen molt a veure. Però també hi ha altres responsabilitats a repartir, perquè els poders públics, els governs no han fet prou per educar la societat en el respecte pel diferent, en la tolerància activa, en l'educació i integració dels nous nadius. El "deixar passar el temps" i no actuar, també ha estat un greu error envers pràctiques que eren clarament contradictòries amb els drets d'igualtat de les persones i dels gèneres, que a la nostra societat li ha costat anys de conquerir i que s'ha d'exigir que tothom, ha de saber respectar.

Però no es pot actuar frívolament davant l'ascens de les idees neofeixistes, que tenen les mateixes arrels que van dur el nazisme al poder. Hi ha ajuntaments on partits democràtics han estat a un pas de pactar amb PxC, com és el cas d'El Vendrell. Només el dubte ja ofèn, perquè implica donar carta d'autenticitat a ideologies que mai no poden tenir cabuda dins el món que ha de defensar qualsevol demòcrata. És la mateixa actitud de passivitat que molts alemanys van tenir envers l'ascens del nacionalsocialisme i que Martin Niemöller va resumir en uns versos en acabar la guerra, després de ser deportat als camps nazis de Sachsenhausen i Dachau: "...*quan vingueren a per mi, ja no hi havia ningú que pogués protestar*".

El crit que ha unit la lluita dels exdeportats durant tots aquests anys, continua avui vigent i necessari. És el mateix crit que hem repetit tantes vegades, que recalquem a cada conferència, a cada xerrada amb el jovent, amb la gent que participa en els actes que fem com a Amical; és el mateix crit que encapçala aquest butlletí: "Mai més!". Aquest ha de continuar essent el nostre crit contra l'oblit; un crit decidit de present i de futur. No podem tolerar que s'enganyi una població temerosa amb els fantasmes de la por que duen a la discriminació racista i xenòfoba. La nostra presència, el nostre testimoni com a Amical de Mauthausen és avui més necessari que mai fent costat a tots aquells que lluiten per un món sense exclusions, sense odis, sense violència de cap mena; recordant, com deia una de les pancartes que vam poder veure a Mauthausen el passat 8 de maig: "Faschismus ist keine Meinung, sondern ein Verbrechen!" (*El feixisme no és una opinió, sinó un delicte!*)

"DICCIONARIO BIOGRÁFICO ESPAÑOL"

Rafael Aguilar i Latiegui.- Riells i Viabrea (Girona)

Confesso que, de vegades, hi ha coses que escapen a la meua comprensió. És, indubtablement, una de les meves limitacions. Quan m'assabento que al "Diccionario biográfico español" es pretén fer constar que Francisco Franco no solament no fou un dictador, ni tan sols totalitari, si no solament "autoritari"... se'm posen els pels de punta. És clar que hauríem de saber quin criteri té d'aquests conceptes el senyor Luis Suárez, redactor de la biografia, i integrant de la "Fundación Francisco Franco". Els centenars de milers de morts en la nostra Guerra Civil provocada per ell i pels poders fàctics que el recolzaven, eren solament una mostra d'autoritarisme? Les desenes de milers de represaliats que moriren en els camps de concentració de la postguerra (i no oblidem els nostres compatriotes de Mauthausen-

Gusen, Ravensbrück, Sachsenhausen...) també responien simplement a una certa forma d'autoritarisme? Les desenes de milers de represaliats que es podrien en les presons franquistes, molts dels quals allà es quedaren... i els afusellats al Camp de la Bota, al fossar de Montjuïc... i els qui perderen la vida en la construcció del seu mausoleu (el Valle de los Caídos)... i els qui foren represaliats durant la seva dictadura pel simple fet de manifestar el seu pensament foren solament els objectes d'un necessari "autoritarisme"? Anem malament, penso; perquè si aquest diccionari s'estengués a escala universal no m'estranyaria que Adolf Hitler fos considerat com un socialdemòcrata un xic eixelebrat, o que Augusto Pinochet passés a la història com un democristià una mica passat de voltes... per esmentar solament un parell de personatges. No es tracta solament de recuperar la memòria històrica: cal també enfortir-la. I Francisco Franco és un personatge per oblidar, encara que és impossible si més no pels qui hem viscut i patit la seva dictadura.

LLEGIT A INTERNET

David Domènech

El jutge instructor del cas de la Llibreria Europa, després de la petició de Pedro Valera Geiss, amb una profunda trajectòria delictiva, de demostrada perillositat i de nou condemnat, ha ordenat que li siguin retornats tots els llibres confiscats, exceptuant els que van formar part del litigi, dels quals el jutge n'ha manat la seva crema.

No va passar gaire temps perquè a Internet es rebessin i es "pengessin" comentaris sobre la crema dels llibres, recordant que aquest mètode va ser utilitzat per l'Alemanya del III Reich. Em sembla absurd comparar els dos fets, donat

que el que s'ha de lamentar és que el jutge instructor no utilitzés l'expressió adient per a ordenar la destrucció privada d'aquests "llibres".

En primer lloc, les dues cremes no poden considerar-se coincidents, ja que els requisats a Pedro Varela no es destruïren en una plaça pública, com van fer els nazis a la Bebelplatz de Berlín, abans Opernplatz. Tampoc no s'ha d'oblidar que els "llibres" dels quals es demana la seva destrucció són "llibres" que, entre altres coses, neguen l'Holocaust i inciten a l'apologia del racisme i la xenofòbia. Per sort, no estem assistint a una destrucció de llibres pel simple fet de la procedència dels seus autors, Bertold Brecht, Sigmund Freud, Karl Marx o Heinrich Heine, tal com va succeir a Berlín.

INFORMACIONS

La lleva dels Biberons celebra a Vilassar de Dalt la seva trentena i darrera trobada

Marta Sells Cánovas

Per última vegada hem sentit l'*Himne dels Biberons* cantat pels seus membres. Els anys passen i la majoria de "Biberons" superen els 90 anys i és per aquest motiu que enguany hem pogut presenciar la darrera trobada d'àmbit nacional a Vilassar de Dalt.

Vora de 30.000 joves nascuts entre el 1920-1921 van ser cridats a files l'any 38 i participaren heroicament en l'ofensiva de Catalunya quan només tenien 17 anys. Tot i haver passat més de 70 anys, el passat dissabte 16 d'abril al teatre La Massa, vam poder comprovar com avui aquests joves d'edat avançada mantenen l'alegria per difondre un missatge de Pau a les noves generacions i l'esperit de lluita perquè la seva experiència no s'oblidi mai.

Després del tret de sortida, la jornada va començar amb fragments del musical *La guerra dins la guerra* de M. Vilarrós i A. Vives, tot seguit es va donar pas als parlaments dels representants de l'Agrupació i del grup de recerca històrica *La Filferrada*, promotor de l'acte, sent d'especial emotivitat la intervenció del Biberó Joan Gaspar fill de Vilassar de Dalt exiliat a França.

Després d'una foto de família amb tots els membres que van poder pujar a l'escenari, l'acte va concloure amb la intervenció de l'Alcalde Llorenç Artigas i el Director General de Relacions Institucionals de la Generalitat de

Catalunya, Joan Auladell.

El sentit homenatge va culminar quan es va descobrir a la Plaça del teatre una placa que recordarà per sempre més, als veïns de Vilassar de Dalt, la trobada i la memòria d'aquells que van perdre la vida durant la Guerra Civil.

PRESENTACIÓ LLIBRE

El dia 29 de juny es va presentar el llibre: *"Itinerarios e identidades. Republicanos aragoneses a los campos nazis"*, a la Biblioteca de Aragón de Saragossa, obra de l'historiador, i membre de la Junta de l'Amical, Juan M. Calvo. Editat per la Dirección General de Patrimonio Cultural del Gobierno de Aragón, amb un pròleg del

periodista Antón Castro. A les seves pàgines es desgranen l'origen i trajectòria dels 1.009 aragonesos deportats i conté un CD amb el llistat més complet existent fins ara.

Cal remarcar que en aquesta edició s'ha comptat amb l'estreta col·laboració d'*Amarga Memoria*, del govern d'Aragó; una col·laboració que ha estat decisiva, compromesa i entusiasta en moltes de les activitats que l'Amical ha dut a terme a l'Aragó durant aquests darrers anys.

PREMI PER A LA DELEGACIÓ D'ANDALUSIA

L'Amical de Mauthausen ha rebut "ex aequo" amb *Memoria Libertad y Cultura Democrática* el "**Premi o Andalucía a**

la Recuperación de la Memoria Histórica", concedit per la Conselleria de Governació i Justícia de la Junta d'Andalusia, en la seva segona edició. El premi reconeix la iniciativa duta a terme per les entitats sense ànim de lucre que hagin destacat en matèria de Memòria Històrica. El guardó ha estat rebut pel nostre delegat Angel del Rio, el dia 28 de juny.

RÉSISTANTES ET DEPORTÉES A FRANÇA

La mostra de l'Amical, en llengua francesa, ha estat exposada a Pau i ha itinerat per diverses localitats de França (Mourenx, Billère, Oloron), en el marc del 80è aniversari de la proclamació de la II República i gràcies a la iniciativa de l'associació Mémoire Espagne Républicaine. L'impacte a la premsa i els comentaris escrits als llibres de visitants ens animen a seguir amb la línia del record i l'homenatge internacionals.

PROJETE DE FORMACIÓ EN CULTURA DE LA PAU A CRACÒVIA I AUSCHWITZ-BIRKENAU

16 joves de 1r. de batxillerat dels instituts Numància i Can Peixauet de Santa Coloma de Gramenet, acompanyats de tres professors, la presidenta de l'Amical de Mauthausen i altres camps i la coordinadora municipal del projecte, han viatjat a Cracòvia i Auschwitz-Birkenau del 24 fins el 28 de maig. L'activitat, impulsada pel Departament de Coope-

ESTUDIANTS PER LA MEMÒRIA DE LA DEPORTACIÓ

Ens congratulem de la concessió de dos premis a estudiants de Mataró i Badalona.

Sara Cañizares, alumna de Badalona i sòcia de l'Amical, descendent d'un deportat d'Ejulve (Terol), va fer el treball de recerca de 2n de Batxillerat sobre la història del seu besavi, Juan Pascual Pascual, mort a Gusen. La seva investigació, en la qual va comptar amb l'ajut de l'historiador de l'Amical, Joan Calvo, ha tingut com a fruit ser finalista per al Premi Francesc Noy d'Humanitats.

Ester Arroyo de l'IES Puig i Cadafalch de Mataró ha guanyat el primer premi de recerca per la pau de la Universitat de Barcelona amb el treball LA LIBERTAD NEGRA, que va ser-li lliurat, el dia 1 de juny a la Sala de juntes de la Universitat de Barcelona.

ració i Solidaritat de l'Ajuntament colomenc i emmarcada en el Programa Joves i Cooperació, ha tingut com a objectiu l'educació per la solidaritat i la pau i ha format part d'una línia de treball iniciada en el 2008, que ha permès a nois i noies conèixer els camps de concentració nazi de Buchenwald i de Mauthausen. El treball previ de formació específica sobre el contingut i la raó de ser del projecte ha estat vinculat a l'acció duta a terme en els instituts en pro de la memòria històrica, del respecte als drets humans i en contra de la xenofòbia, i al compromís dels joves colomencs a explicar la seva experiència a altres joves i ciutadans.

VIATGE A MAUTHAUSEN 2011

Com ja ve sent una tradició que no voldríem interrompre, a causa de les dificultats econòmiques dels nostres dies, hem viatjat a Mauthausen, amb una nodrida participació d'estudiants, familiars i representants de les institucions.

Per primera vegada, els republicans espanyols han tingut protagonisme als actes commemoratius de Gusen, amb la lectura del discurs llegit a la tribuna d'oradors per Rosa Toran, acompanyada dels estudiants que, en veu alta, pronunciaren un fragment del Jurament dels deportats de 1945:

"Ens complau adreçar-nos a tots vostès en un acte tan simbòlic i emotiu de record i homenatge als deportats que van patir esclavització i mort en aquest camp, en el qual els republicans espanyols van pagar un preu molt alt: dels 4.761 assassinats a Mauthausen i els seus comandos, 3.891 ho van ser a Gusen; entre ells, familiars dels qui ens trobem avui aquí.

Les víctimes republicanes espanyoles no ho foren a l'atzar, van ser deportats per la seva trajectòria antifeixista, per la seva lluita en favor de la República. Perseguits pel règim de Franco, abandonats a les mans dels nazis pel govern de Vichy que va pagar així la seva defensa de la llibertat de França i assenyalats com a enemics del nacionalsocialisme, van acabar presoners de l'exèrcit alemany i deportats a Mauthausen, des del mateix mes d'agost de 1940. I quan

Foto: Cristina Vaquer

les seves forces van arribar al límit de la resistència humana, Gusen va ser el final del seu trajecte, especialment durant l'hivern de 1941 a 1942.

Entre les més de 9.000 víctimes republicanes en tots els camps nazis, n'hi va haver de gairebé totes les ciutats i pobles. Van ser homes i dones, de totes les edats, condicions socials i adscripció política o sindical, amb trajectòries truncades des del moment que es va produir el cop d'estat militar del 18 de juliol de 1936, un cop al qual es van oposar amb les armes, davant la indiferència de la majoria dels governs europeus que, seguint la política de no intervenció, no van captar que la guerra d'Espanya era el preludi de la què havia d'assolar Europa al cap de poc temps. A més a més, sobre els supervivents es va abatre un altre càstig: la impossibilitat de tornar a la seva pàtria i el no poder expressar i compartir amb els seus la terrible experiència.

Fins i tot, alguns dels qui des de França van anar tornant gradualment a Espanya, van ser objecte de persecució i presó. Durant dècades, al llarg de tota la Dictadura franquista, van seguir catalogats com a rojos, proscrius i enemics. I només va ser amb l'ajuda de companys francesos que van poder començar a teixir-se algunes xarxes de solidaritat entre ells, entre les vídues, entre els orfes... en un ja llunyà 1962, quan es va fundar l'Amical de Mauthausen i altres camps, en plena clandestinitat i sense aconseguir la seva legalització fins a 1978, transcorreguts tres anys de la mort de Franco. I va ser també gràcies a la solidaritat dels companys francesos que va poder erigir-se el monument als republicans espanyols al Memorial de Mauthausen l'any 1962.

Recuperar el temps perdut no ha estat fàcil; fins anys molt recents no hem comptat amb la presència de representants dels governs en els actes d'homenatge, però ens anima poder viatjar amb joves estudiants de tota Espanya. Ells tenen una enorme responsabilitat: erigir-se en relleu de record, homenatge i compromís. Compromís en favor de la llibertat, de la igualtat de tots els éssers humans i de la justícia social, valors pels quals els nostres avantpassats van pagar un preu molt alt i als qui devem la difícil construcció de la nostra democràcia, sempre amenaçada pels qui proclamen la inutilitat de mirar al passat.

En nom dels deportats de les 20 nacionalitats, esclavitzats i assassinats, pronunciem el jurament del Mai Més en nom dels joves espanyols."

GERT HOFFMAN: BRIGADISTA INTERNACIONAL

Un dels dos darrers brigadistes austríacs, Gert Hoffman, de 94 anys, amb motiu del 66 aniversari del final de la guerra mundial, va enviar aquest missatge a les associacions de les Brigades Internacionals de tot el món:

"Reflexionant sobre l'aniversari de la fi de la guerra tinc present les esperances que vam tenir els qui en aquell moment vam sentir el

Foto: Cristina Vaquer

gran alleugiment de la Pau per fi recuperada. Em pregunto – des de fa decennis – si aquestes esperances van ser justificades.

Hem aconseguit un món més just? Ha desaparegut el flagell de la guerra? Hem superat l'arrogància de la raça autodenominada superior? Els qui hem sacrificat bona part de la nos-

tra joventut per aconseguir aquestes metes ens sentim decebuts, traïts per governs que pretenen preservar els ideals pels que s'havia lluitat i guanyat la guerra el 8 de maig de 1945.

Al llindar de deixar aquest món preciós, m'importa declarar que ni un moment he perdut la confiança que les nostres metes van ser justes i que el futur de la Humanitat serà el socialisme."

Reproduïm, a més a més, el missatge que el mateix Gert Hoffman va enviar a Marta Sells, en el qual ens comunica la mort del seu company Josef Eisenbauer, que ens havia acompanyat en el viatge a Mauthausen l'any 2009:

Benvolguda companya Marta, Clar que et recordo, fins i tot vaig cercar en va el teu mail per dir-te que aquest any anava a Mauthausen en companyia d'un grup de joves socialistes austríacs i em vaig voler oferir per acompanyar-vos. La nostra visita va ser molt emocionant, reunirem els joves austríacs amb un grup d'escolars d'Alcanyís amb la seva mestra espanyola. Com tots els anys es van abraçar amics i companys de fa decennis, i ens vam assegurar que mai oblidarem el sacrifici dels nostres herois assassinats per les bèsties feixistes. No sé si estàs assabentada que Josef Eisenbauer va morir l'any passat als 93 anys. Ara quedem dos dels 1.400 brigadistes austríacs.

Un forta abraçada i salut!

Gert Hoffmann

ACTIVITATS

ARAGÓ

-14 d'abril. Conferència de Josep San Martín al col·legi Salesians de Monzón (Osca)

-26 d'abril. Participació a les Jornades "Exilios y Migraciones. Aragón en el camino" al Centro de Historia de Saragossa amb una ponència a càrrec de Juan M. Calvo.

-1 de maig Conferència de Juan M. Calvo a Cuevas de Almodén (Terol) dins les "Jornadas de historia: La Postguerra"

-18 de maig. Conferència de Josep San Martín al Centre d'adults "Miguel Hernández" d'Osca.

L'exposició: "Resistentes y deportadas" ha itinerat per:

-Fuentes de Ebro (Saragossa): del 26 d'abril al 20 de maig.

-Vall-de-roures (Terol): del 20 de maig al 20 de juny.

ANDALUSIA

El dia 1 d'abril a les 19:30h a la Casa del Libro de Sevilla, es va presentar el llibre de David Serrano sobre la vida del deportat andalús a Mauthausen Juan Camacho.

CATALUNYA

-12 abril. Presentació de Rosa Toran al MHC del documental sobre Klaus Barbie "My enemy's enemy" (L'enemic del meu enemic).

-14 abril. Participació de Llibert Villar i Joaquim Llibre en l'acte al Parlament de Catalunya organitzat per l'Associació Pro-memòria als Immolats per la llibertat de Catalunya.

-27 d'abril. Presentació del llibre "Memoria en carne viva" de Joaquín Mindán y Pascual Castejón a la Biblioteca Municipal de Castelldefels amb la col·laboració de Juan M. Calvo.

-10 de maig. Conferència de Josep San Martín a l'IES Manuel Lladonosa de Lleida.

-24 de maig. Conferència de Josep San Martín a l'IES d'Almenar (Lleida)

-1 de juny. Presentació del llibre "Un castillo en la niebla" de Joaquim Pisa al Centre Aragonés de Barcelona, per Juan M. Calvo.

Maig i juny: Exposició "Resistents i deportades" a Can Follar de Santa Coloma de Gramenet i al Museu Arxiu de Vilassar de Dalt, amb conferències de Llibert Villar i Tomas Rebollo.

HOMENATGES

GIJÓN

En el monument erigit a la Senda de Cervigón de Gijón s'ha dut a terme un homenatge amb motiu de l'alliberament dels camps nazis, organitzat per diverses associacions i amb la participació d'Angelita Andrada, que va expressar: *"No perdono perquè em van robar les carícies del meu pare; i no oblidó perquè em van privar de les mans que m'havien d'ajudar a escriure les meves primeres lletres"*.

ALMERIA

Homenatge a les víctimes del nazisme al monument de la Playa de las Almadrabillas, el 5 de maig.

VINARÓS

Com cada any i en la data de l'alliberament del camp de Mauthausen, el cementiri –on hi ha un monòlit on culminen uns rails de tren– va esdevenir escenari de l'acte d'homenatge als vinarossencs morts als camps nazis, amb la col·laboració de l'Ajuntament i la Fundació Caixa Vinarós, i una important presència de joves i familiars. Hom destacà l'acte com l'expressió de reconeixement de la ciutat al sacrifici dels deportats per la democràcia i la llibertat, i al silenci i dolor suportat per les seves famílies al llarg de molts anys.

CAMARGO

(Santander)

Jesús de Cos Borbolla

El dissabte 21 de maig es va celebrar un acte per commemorar el 66 aniversari de l'alliberament del camp de Mauthausen davant el monument a les víctimes del nazifeixisme al Parc de la Ria de Maliaño (Camargo) com s'ha vingut fent en els últims anys.

Van acudir l'Alcalde de Camargo, Ángel Duque, i el Tinent d'Alcalde, Jesús Torre, als qui agraïm la seva presència i el suport que sempre han demostrat a aquest tipus d'actes en memòria de les víctimes de la barbàrie nazi. En els temps que vivim és necessari mantenir la memòria viva perquè mai més tornin a produir-se fets similars.

També van ser-hi representants de l'Assemblea de Dones de Cantàbria i de la Plataforma per la III República.

MADRID

El 5 de maig al Monòlit del Parc de les Ciències del Campus universitari de la Moncloa, va tenir lloc un homenatge a les víctimes republicanes del nazisme, organitzat per la Fundació Domingo Magalón, i que va comptar amb l'assistència d'Unidad Cívica por la República, Descendientes del Exilio i Foro por la Memoria.

TOLEDO

El Museu Sefardí de Toledo ha dedicat el Dia Internacional en memòria de les víctimes de l'Holocaust als 10 toledans morts i els més de 16 supervivents dels camps de Mauthausen i Gusen. El 15 de febrer s'inaugurà l'exposició de l'Amical "La deportación republicana", al Centro Social del Polígono, amb la presència del Vicealcalde Ángel Felpeto y el regidor i president del districte Aurelio San Emeterio, que va recordar: *"en aquesta legislatura s'ha avançat més en la recuperació de la memòria democràtica que en els últims trenta anys. Hem suprimit la placa d'homenatge al dictador de la façana de l'Ajuntament, hem dignificat el Pati 42 i s'han eliminat les plaques referides a José Antonio i els generals Varela, Moscardó i García Valiño"*.

L'exposició ha seguit la itinerància per altres centres i instituts de la ciutat, en el marc de les activitats culturals organitzades per l'Ajuntament, a proposta d'Izquierda Unida, com a homenatge als toledans assassinats a Mauthausen. D'altra banda, l'ajuntament va aprovar per unanimitat dedicar un monument commemoratiu a les víctimes toledanes.

En paraules d'un dels organitzadors, Francisco García Martín: "Els actes celebrats, les notícies en premsa i la visió de l'horror al camp de Mauthausen han commogut ciutadans, professorat i alumnat que han destacat l'oportunitat del recordatori, animant als qui hem promogut aquests actes a repetir-los perquè segueixi latent el record dels qui van patir els estralls de l'odi i el totalitarisme, amb l'esperança que hagin servit per inocular el nostre ànim contra aquests sentiments i que mai més les armes i els estats s'utilitzin contra persones i pobles".

LEGANÉS

Organitzat per l'Ateneu Republicà de Leganés, el 12 d'abril es va celebrar al Centre Cívic "José Saramago" un acte públic d'homenatge als veïns oblidats injustament, Gregorio Pérez Maroto i Antonio Gallego Fernández, que van patir la deportació al camp de Mauthausen. La data va coincidir amb el 80è aniversari de les eleccions municipals que van donar el triomf en les principals poblacions a les candidatures republicanes i socialistes i van desencadenar la proclamació, pacífica, popular i democràtica, de la II República Espanyola. A l'acte hi va assistir la nostra delegada a Madrid Concha Díaz Berzosa. La professora del Departament d'Història Social de la Universitat Complutense, Mirta Núñez Díaz-Balart, experta en la repressió franquista de postguerra, Pedro García Bilbao, professor de la

Universitat Rei Juan Carlos de Madrid i membre de la Plataforma de Ciutadans per la República; i l'escultor Leandro Alonso García, involucrat en la creació d'un monòlit d'homenatge a les víctimes, llargament reclamat a l'ajuntament. Finalment, el dia 25 maig, al Parc de la II República, l'Ateneu Republicà de Leganés, va celebrar un acte públic d'inauguració del monòlit en homenatge als leganesos deportats a Mauthausen, en el qual també van participar-hi Concha Díaz, Pedro García Bilbao i Leandro Alonso García, autor de l'escultura. Les paraules pronunciades pels representants de l'Ateneu Republicà de Leganés van incidir en el desig que aquesta pàgina de la història romanguí viva i present en l'entorn natal de les persones que van pagar amb presó o van donar la seva vida per defensar la llibertat, la justícia social i la República.

RECORDEM A...

Rosa Aragonés Benet, sòcia 470 i filla del deportat Joaquim Aragonés Campderrós, va morir el 14 de març de 2011.

Fritz Bringmann, mort el passat mes de març, als 93 anys. Combatent comunista alemany, estigué empresonat durant 10 anys i deportat a Sachsenhausen i Neuengamme. Després de l'alliberament, desplega una intensa activitat, com a secretari general i president d'honor de l'Amical de Neuengamme i dins la FIR.

Clara García Espinosa, sòcia 832, va morir el 22 d'abril del 2011.

Isidre Ribas Cristina, soci núm. 645 i fill del deportat Maurici Ribas, morí el 6 de desembre del 2010.

Jorge Semprún Maura, nascut el 10 d'octubre de 1923, deportat a Buchenwald per la seva activitat a la Resistència, va morir el 7 de juny d'engany.

LOTERIA DE NADAL

De cara al finançament de la Amical, enguany hi haurà participacions de la loteria de Nadal del núm. 97.045, al preu de 3€, la butlleta. Les persones interessades podran recollir-les a l'Amical a partir de l'1 de setembre.

AGRAÏMENTS: Per tal de fornir els nostres arxius documentals, *Afrodisi Juste* ens ha fet arribar documentació del seu oncle *Bernabé Sanchís Fuertes*, mort a Gusen.

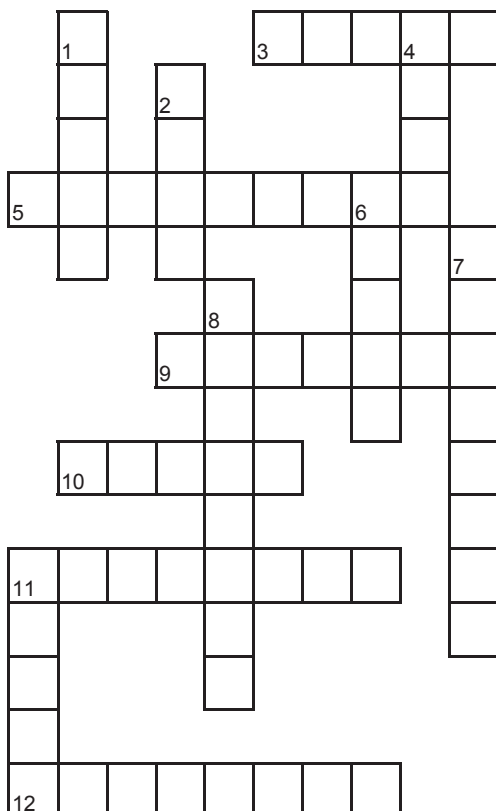
També ens han fet arribar documentació per a l'arxiu la família del deportat mort a Gusen, *Joaquín Lahuerta Albá*, de Fraga (Osca).

Fe d'errades: Al butlletí nº 36, a la pàgina 7, hi havia una errada en la data de la mort a Gusen d'Enric Curià Gatus, la data correcta és el 28/01/1942.

MOTS ENCREUATS TEMÀTICS

David Domènech

H - Horizontal V - Vertical

1 V - Apellido de la amante de Hitler.

2 V - Instrumento utilizado en las tareas de construcción

por los deportados.

3 H - Nombre en clave de Joan Pujol, el espía más imaginativo.

4 V - Apellido de Tito (Yugoslavia)

5 H - Campo de exterminio

6 V - Natural de una nación musulmana neutral en la II Guerra Mundial.

7 V - Color del distintivo de identificación de los judíos de los campos.

8 V - Lo eran los de la S.S..

9 H - Militante fascista del Partido Nacionalista Croata.

10 H - Gran Fortaleza donde estuvo cautivo Benito Mussolini.

11 H - Idioma utilizado por los EE.UU. en la guerra del Pacífico como

código de comunicación.

11 V - Isla invadida por el III Reich, en el mar Egeo; la más grande de Grecia.

12 H - Persona sin patria ni país, lo fueron los republicanos españoles.

BUCHENWALD

Després d'uns quants anys de no haver representant espanyol al Comitè Internacional de Buchenwald, n'ha estat nomenat Enric Garriga Elias -fill de l'antic deportat en aquest camp Marcel·lí Garriga Cristià- que ja ha assistit a la reunió anual i als actes commemoratius de l'alliberament celebrats enguany. Ben segur que la seva presència ha marcat una fita, pel que significa de relleu en l'activitat de memòria i difusió, i que quedarà ben arrelada amb la incorporació també dels seus fills al grup de la tercera generació que treballa també en la mateixa línia.

En vinculació amb el CIB i el servei pedagògic del camp, l'Amical està endegant un projecte per a joves estudiants –a l'espera de trobar finançament per al 2012–, en el què hi col·laboraran diverses institucions vilanovines i de la seva comarca. El projecte s'orienta en dos eixos: la preparació d'una exposició itinerant sobre els transports als camps, que s'inaugurarà al Museu del Ferrocarril de Vilanova, i un viatge amb ferrocarril a Buchenwald.

Viatge a Buchenwald 2011

Enric Garriga

Entrar en un camp de concentració nazi és impactant. Saber que allà ha estat deportada una persona coneguda, una persona de Vilanova, és emocionant. Però saber que aquesta persona era el teu pare, és colpidor. Quan traspasses la porta del camp, se't posa la pell de gallina... s'acumulen les sensacions,

els pensaments, les emocions. És un impressionant viatge al fons dels sentiments, personals, ideològics i polítics. El viatge al camp de deportats de Buchenwald, no és un viatge qualsevol, és un viatge per evitar la pèrdua de la memòria, del record del que van ser els camps de concentració, del que va ser el nazisme, el racisme, la guerra; per evitar l'oblit d'aquells valors que els deportats defensaven de la solidaritat i l'esforç, per no oblidar a tots els que abans que nosaltres van lluitar per la democràcia i la pau.

Un viatge a un camp on el rastre dels espanyols no és el majoritari, i on, malgrat tot, encara avui es té un gran respecte pels que van lluitar per defensar la República i per això van acabar entre aquestes reixes.

Però també és un viatge per a conèixer una part important de la història personal, d'un home, el pare, el Marcel·lí Garriga, que va passar en aquest camp 14 mesos de la seva vida, una vida primer malmesa per la guerra civil espanyola, després per la deportació, i finalment pel retorn a un país governat per l'obscuritat del franquisme.

Rellegint les seves memòries, a "Marcel·lí Garriga, un vilanoví a Buchenwald", podem reviure la seva estada al camp. Des de l'arribada a l'estació de tren, provinent del camp fran-

cès de Compiègne, passant per la dutxa i la desinfecció, el lliurament d'una roba vella i gastada per vestir-se; la destinació al Block 45, i els durs treballs diaris a les fàbriques annees al camp. Tot plegat en mig de la por, els maltractaments, la mala alimentació, o la tortura i la mort dels companys.

Podem reviure, aquestes situacions al camp, visitant els edificis que encara estan dempeus, i que alguns ara serveixen com a locals d'exposicions, albergs, o centre d'informació. Altres romanen tal com estaven durant la vigència de Buchenwald.

Viatjant per les exposicions i les fotos podem reviure també les situacions angoixants dels presoners, i també l'esperit de companyonia i solidaritat entre ells, la autoorganització i la resistència dins del camp; la creació del Comitè internacional de Buchenwald, que avui encara subsisteix, amb els deportats supervivents i les noves incorporacions de familiars i amics.

L'edifici de la desinfecció que avui acull exposicions temporals, l'edifici dels objectes, un gran magatzem on es guardaven totes les possessions i objectes personals dels detinguts, i que avui és la seu de l'exposició permanent del camp. Fora dels filats, els edificis de les SS, de la Gestapo, del personal alemany; les fàbriques, les casetes on hi havia els gossos dels vigilants... i la porta, l'emblemàtica porta del camp, per on passaven els detinguts per ingressar a l'infern de la detenció.

Dins del camp, l'edifici del crematori, amb el departament de patologia on es feien les pràctiques i els experiments mèdics, on es realitzaven també execucions; i els forns on acabaven el seu camí molts dels detinguts.

Darrera la porta, i davant dels barracots dels detinguts; la gran plaça, l'esplanada de la crida, un indret on cada dia es feia el recompte dels presoners i on també es feien públicament tortu-

res i execucions.

Pel camp de Buchenwald van passar més de 250.000 persones de totes les nacionalitats i creences, des d'opositors al regim nazi, homosexuals, gitanos, jueus, testimonis de Jehovà, objectors de consciència, soldats soviètics, polonesos, canadencs o republicans espanyols. De tots ells 56.000 van trobar la mort en aquest camp, assassinats o víctimes de la malnutrició, les malalties o els experiments mèdics.

Aquest any 2011, hem pogut assistir i participar en la reunió del Comitè Internacional de Buchenwald, i als actes del 66é aniversari de l'alliberament del camp, i comprovar la voluntat de seguir lluitant per no oblidar, per transmetre a les generacions presents i futures tot l'horror que van representar els camps de concentració, i per a recuperar el record i l'honor de tots els qui en van ser víctimes.

El viatge i la visita al camp de deportats de Buchenwald, ha estat una experiència intensa i una gran oportunitat. Han passat 66 anys des de l'alliberament, però lamentablement, encara avui, al món hi ha camps com aquest i hi ha molts llocs on la violència, la injustícia, el racisme, la discriminació, l'exclusió són massa vigents. La visita a Buchenwald i als altres camps, hauria de ser una visita obligada per a tota la joventut i un estímul per evitar la repetició d'un passat tant cruel.

